

Gedragsregels beeld- en geluidsopnamen

Bij sommige opleidingen en cursussen vormen beeld- of geluidsopnamen een integraal en onmisbaar onderdeel van de opleiding. Het kan zijn dat je in het kader van een opleiding bij de RINO Groep het verzoek krijgt om dergelijke opnamen te maken. Het maken en gebruik van deze opnamen voor opleidingsdoeleinden dient te voldoen aan de verplichtingen van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG).

De RINO Groep streeft er vanuit privacy-oogpunt naar om zo min mogelijk persoonsgegevens vast te laten leggen of gebruiken. Het kan echter voorkomen dat beeld -of geluidsopnamen bijzondere en gevoelige persoonsgegevens bevatten. De RINO Groep vindt het belangrijk dat hiermee zorgvuldig wordt omgegaan¹.

Daarom hebben wij gedragsregels opgesteld. Door deze te volgen, voldoe je aan de minimale wettelijke vereisten zoals deze in de AVG zijn vastgelegd.

Het kan zijn dat vanuit je (zorg)instelling/werkgever al regels en procedures ten aanzien van het maken of gebruiken van beeld -of geluidsopnamen zijn opgesteld. In dat geval zal veel van wat in deze leidraad staat reeds bekend zijn. Je past de regels en procedures toe zoals die bij je (zorg)instelling/werkgever gelden.

Let op: deze gedragsregels dienen als leidraad. Er kunnen zich feiten of omstandigheden voordoen waarin deze leidraad niet heeft (kunnen) voorzien. Dit document kan worden aangepast in geval van gewijzigde regelgeving, omstandigheden of inzichten.

Raadpleeg bij twijfel altijd de opleidingsmanager/Functionaris Gegevensbescherming van de RINO Groep en de privacyverantwoordelijke van je werkgever.

¹ Zie ook hoofdstuk 5 par. 9 Richtlijn KNMG t.a.v. omgaan met medische gegevens:

<https://www.knmg.nl/advies-richtlijnen/knmg-publicaties/knmg-publicaties/knmg-publicaties/knmg-publicaties/omgaan-met-medische-gegevens.htm>

1 Toestemming van de cliënt

Het gebruik van opnamen voor opleidingsdoeleinden is alleen toegestaan als de cliënt² hier uitdrukkelijke toestemming³ voor heeft gegeven.

Waar moet deze toestemming aan voldoen:

- Vrij: de cliënt moet zich volledig vrij voelen om toestemming te geven voor het gebruik van de opnames voor opleidingsdoeleinden. Dat betekent onder meer dat de cliënt op geen enkele wijze negatieve gevolgen moet ondervinden wanneer hij geen toestemming geeft of zich later bedenkt en de toestemming wil intrekken.
- Specifiek en geïnformeerd: de cliënt moet voordat hij toestemming geeft op duidelijke, begrijpelijke en toegankelijke wijze worden geïnformeerd waarvoor de opname is bedoeld en wat er met deze opname gaat gebeuren.
- Ondubbelzinnig: de cliënt geeft toestemming door middel van een duidelijke en 'actieve handeling' (een vinkje is niet genoeg). In dit geval door het ondertekenen van het toestemmingsformulier.
- Toestemming is intrekbaar: een eenmaal gegeven toestemming kan altijd weer worden ingetrokken door de cliënt. Het intrekken moet net zo eenvoudig zijn als het geven ervan. Ook is het belangrijk dat er geen voorwaarden worden gesteld aan het intrekken en dat de cliënt er op geen enkele manier nadelige gevolgen van zal ondervinden.

2 Stappenplan voor het maken en gebruiken van opnamen

A. Informeer de cliënt, vraag om toestemming en leg deze vast

- Neem samen met de cliënt het [toestemmingsformulier](#)³ en de volledige toelichting door.
- Zodra je hebt vastgesteld dat de cliënt echt begrijpt waarvoor de opnamen worden gemaakt, wat er met de opnamen gebeurt, dat toestemming vrijwillig is en altijd kan worden ingetrokken en cliënt wil meewerken, vraag je twee exemplaren van het formulier te tekenen.
- Na ondertekening van het formulier overhandig je een exemplaar, inclusief de toelichting, aan de cliënt.
- Het tweede exemplaar van het getekende toestemmingsformulier dient: geüpload te worden in je dossioma/ het dossioma van de deelnemer. Zo zorg je ervoor dat er bewijsbaar toestemming is gegeven/verkregen.

B. Maak de opname

- Het is belangrijk dat je de opname van de behandeling pas start nadat je stap A hebt doorlopen.
- Indien je gebruik maakt van opnameapparatuur, dan doe je dit op een veilige manier. Meer informatie vind je in de bijlage.

² Voor cliënten jonger dan zestien jaar is altijd toestemming van ouders (of wettelijke vertegenwoordiger) vereist. In het geval van kinderen tussen 12 en 16 jaar kun je er ook voor kiezen om zowel de ouders als het kind te laten tekenen. Ook als de cliënt onder curatele is gesteld of er een mentorschap is ingesteld, is toestemming van de wettelijke vertegenwoordiger vereist.

³ Indien de instelling waar je werkzaam bent een toestemmingsformulier beschikbaar heeft gesteld, gebruik je dat betreffende formulier en volg je de procedures zoals die binnen de instelling gelden.

C. Deel de opname

Opnamen kunnen, afhankelijk van het type onderwijs of toets, op verschillende manieren gedeeld worden met de docent. Het is vooral van belang dat het delen van opnamen op een veilige manier plaatsvindt. In de bijlage vind je meer informatie over hoe je dit doet.

D. Het tonen van de opname in het kader van de opleiding

Les op locatie of videotoets:

De opnamen worden getoond in een afgesloten leslokaal. De RINO Groep faciliteert het tonen van de opnamen op de leslocatie. Heeft de instelling waar je werkt een beveiligde omgeving, zoek dan uit of je eventueel op afstand kunt verbinden en wat daarvoor nodig is. Tijdens het tonen van het materiaal zijn alleen medecursisten en/of een of meerdere opleiders aanwezig.

Vermijd waar mogelijk het noemen van de naam of andere, tot de cliënt herleidbare informatie.

Online les:

De opnamen worden getoond in een beveiligde, online leeromgeving van de RINO Groep. Aan de les nemen alleen hiertoe bevoegde personen deel. Vermijd waar mogelijk het noemen van de naam of andere, tot de cliënt herleidbare informatie.

Buiten de lesdag aan andere, direct bij de opleiding betrokkenen:

Opnamen worden niet alleen tijdens de lesdag getoond. Ze kunnen ook bekeken en/of beoordeeld worden door praktijkopleiders, werkbegeleiders en supervisors. Ook voor hen gelden de gebruikelijke gedragsregels en geheimhoudingsplicht.

E. Wis de opname

Opnamen dienen verwijderd te worden als:

- het doel waarvoor ze zijn opgenomen niet meer van toepassing is. Meestal is dat nadat de opname is getoond tijdens de lesdag en bekeken/beoordeeld is door alle direct bij de opleiding betrokkenen. De RINO Groep zal je hier bij afronding van de opleiding via de Portal op attenderen.
- een cliënt eerder gegeven toestemming voor het maken en gebruiken van opnamen intrekt.

Informatie over hoe je opnamen kunt verwijderen, vind je in de bijlage.

3 Mocht het toch misgaan

Ondanks dat je uiterste zorgvuldigheid betracht en de nodige beveiligingsmaatregelen hebt genomen, kan het toch misgaan. Het kan zijn dat je de opnameapparatuur of het opslagmedium verliest of dat het gestolen wordt of dat een onbevoegde toegang krijgt tot de opnamen.

In zo'n geval is er sprake van een datalek.

Als je vermoedt dat de opnamen toegankelijk zijn geweest voor derden die daar geen toegang toe zouden mogen hebben, is het belangrijk om dit zo snel mogelijk te melden aan de opleidingsmanager van de RINO groep en de praktijkinstelling waar je werkzaam bent. Zo kan de ernst van de situatie worden bepaald en kunnen er maatregelen worden genomen om de gevolgen ervan te beperken.

Neem in zo'n geval ook direct contact op met de Functionaris Gegevensbescherming de RINO Groep via privacy@rinogroep.nl of **030-2308400** en de privacyverantwoordelijke van je eigen instelling. Doe dit ook als je twijfelt of een incident wel of niet gemeld moet worden.

BIJLAGE

In deze bijlage vind je aanvullende informatie en aandachtspunten.

Voor vragen en ondersteuning op ICT-gebied kun je contact opnemen met support@rinogroep.nl

Beveilig je apparatuur

- Realiseer je welk vertrouwelijk materiaal je meedraagt als je je apparatuur vervoert.
- Gebruik je apparatuur alleen zelf en exclusief voor werk en opleiding.
- Houd het besturingsprogramma van je tablet en apps up-to-date zodat ze de nieuwste beveiliging hebben. Doe dit het liefst automatisch.
- Gebruik alleen apps die beschikbaar zijn in de officiële webwinkel van je apparaat.
- Verwijder een app zodra deze niet meer wordt ondersteund.
- Zorg ervoor dat je tablet of ander mobiel device vergrendeld is met een toegangscode of vingerherkenning (ook je simkaart). Gebruik geen eenvoudig te raden code.
- Stel een automatische vergrendeling in.
- Zorg dat synchronisatie met iCloud of andere apparaten is uitgeschakeld, zodat het beeldmateriaal niet op externe servers komt.
- Opnamen mogen niet worden gemaakt, afgespeeld of verstuurd als je op een openbaar wifinetwerk zit, tenzij je zeker weet dat het een veilig netwerk is. Gebruik bij twijfel het 4- of 5G-netwerk van je provider. Dit netwerk is beveiligd en versleutelt de informatie.

Opnemen

- Zorg ervoor dat de opnamen zo min mogelijk persoonlijke of tot personen herleidbare informatie⁴ bevatten. Het is praktisch ondoenlijk om beelden volledig te anonimiseren. Gelukkig hoeft dat ook niet. Voor die situaties bestaat immers de toestemmingsverklaring. Enkele suggesties: gebruik initialen i.p.v. een naam, film de cliënt van achteren of alleen jezelf en vermijd het noemen van de naam van de instelling.
- Opnamen maken, indien voor opleidingsdoeleinden gemaakt, geen deel uit van het medisch dossier. Ze vallen echter wel onder het beroepsgeheim indien er persoonlijke of tot personen herleidbare informatie op te zien of horen is.
- Opnemen via tablet en telefoon geeft niet altijd de meest ideale kwaliteit. Zorg er daarom voor dat je:
 - de telefoon of tablet zo dichtbij mogelijk zet
 - eerst een testopname maakt
 - indien mogelijk gebruik maakt van een microfoon

Opslaan, meenemen en versturen van opnamen

- Gebruik geen externe opslagmedia als een USB-stick. Als je dit toch doet, bescherm deze dan met een sterk wachtwoord. Hier zijn specifieke programma's voor.
- In geval van een videotoets, neem je de opname mee naar de opleiding. Neem hierbij de relevante aandachtspunten in acht.
- Als je opnamen wilt versturen, dient dat voldoende beveiligd te gebeuren. Indien van toepassing, upload je de opnamen in een beveiligde, online leeromgeving. Is dit niet van toepassing, dan eventueel via beveiligde e-mail. Er zijn speciale apps en programma's waarbij bestanden op een veilige manier gedeeld kunnen worden, bijvoorbeeld met een

⁴ 'Persoonsgegevens': alle informatie over een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon. Identificeerbaar is een natuurlijke persoon die direct of indirect (herleidbaar) kan worden geïdentificeerd, met name aan de hand van een identifier zoals een naam, locatiegegevens of elementen die kenmerkend zijn voor de fysieke, fysiologische, genetische, psychische, economische, culturele of sociale identiteit van die persoon.

wachtwoord. Onze ICT-afdeling kan je hierbij helpen.

Tonen van opnamen

- Bekijk opnamen niet in openbare ruimtes of in aanwezigheid van derden.

Wissen van opnamen

- Zorg ervoor dat je naast de originele bestanden ook alle eventuele kopieën of back-ups verwijdert. Als je gebruik hebt gemaakt van een online, beveiligde leeromgeving, vergeet dan niet om ook daar de opnamen en url-verwijzing te verwijderen.
- Heb je opnamen verwijderd op verzoek van een cliënt, bevestig dit dan aan de cliënt volgens de regels zoals die gelden bij de instelling waar je werkzaam bent